

ipak ga je sen vkanil i zaspal je na konju, a konj si leže i spravi ga dol s sebe, onda pak se skrije. 'Da se prebudi pak konja ni. Onda ga išče išče i ne mre ga najti, na zajdne opazi sraku, ona ga pita: kaj ti iščeš? On veli da je konja zgubil. Ona mu reče: idi k oni vodi i onde buš videl tri ribe koje se jako svetiju, prosi ribiče da ti je vloviju i onda hiti oglavnik na nje, i budu postali konj. On ide k oni vodi, vidi ove tri ribe i prosi ribiče da bi mu je vlovili, a oni ga pitaju: kaj buš ti z ovemi ribami? A, jako se mi dopadaju, veli. Ribiči mu vloviju ribe, on hiti oglavnik na nje i postale su konj. On konja tira dimo i 'da ga je dotiral, mu dá baba jesti. Onda veli: pazi na konja doma, ar je morala iti vu spravišče. On ide onda vu štalu da mu ne bi konj odišel, a konj mu veli: idi, i na náhižu buš našel mnogo starih koč i koja je naj vekša onu zemi i obšij me vsega vu nju, i našel buš jednu kad zlata i jednu srebra, ono zemi i nasipli okolo mene kuliko naj više, onda zemi brus metlu i kosu i mene pelaj lepo iz štale da se ne bum nigde zadel, pak odidemo, ar drugač, 'da baba dimo dojde, budemo obadva poginuli. On včini kak mu je konj rekel i pela ga iz štale, pa konj se je malo s kopitom v prag tresnul pak onda veli: vezda friško hodi, ar baba bude mahom doma. Onda bežiju i, da su vre daleko bili, reče konj: ogledni se nazad, je li buš kaj videl. Nikaj drugo, veli, neg jenu veliku črnu megla. Onda idu još jen čas i pak konj veli: ogledni se. On se ogledne i vidi babu vre blizu vu črni megli. Onda konj veli: hiti brus. On je brus hitil i postali su veliki bregovi tak da se je baba komaj prek privlekla. 'Da su vre pak deleko bili veli konj: ogledni se. On se ogledne i vidi babu vre pak blizu. Onda hiti metlu pak postane takva šuma odzadi da se je baba komaj prek privlekla. Onda pak bežiju dalje i, 'da su vre daleko bili, pak konj veli da se naj ogledne, pak vre vidi babu blizu. Onda hiti kosu i postale so same kose tak da se je baba potukla. Oni bežiju još jen čas pak konj veli da se naj ogledne, i ve ni niš više videl. Onda reče konj: vezda idemo k tebi dimo, a on veli da ne sme dimo pa mu pove kak se je ž njim dogodilo. A konj veli: nikaj zato, vezda baš tvoja sestra se moži i onaj, koj bu prek jedne velike grabe skočil, bude ju dobil. Hodi i tam prosi ako bi smel skakati, a ti mene prvi put jen, drugi put dve, tretji put tri klaftre od grabe nazad potegni. Onda ideju i došli su na večer v jednu oštariju, onde on pita: kaj se je tu novoga zgodilo? A oni veliju: nikaj drugo neg grofova či ide vezda v zámuž i koji bu prek jedne grabe skočil, on bu nju dobil. Drugo jutro ide on i prosi da bi i njega pustili skakati. Oni mu dopustiju, ar su si mislili: da mi, koji imamo lepe konje, ne mremo skočiti, kaj bi ti s tvojim skočil. On potegne prvi put konja jen klafter od grabe i skoči još jen klafter prek grabe. Onda vsi veliju: to se je primerilo, još jen put. On potegne konja dve klaftre od grabe i skoči još dve klaftre prek grabe. Onda veliju: još tretji put. Onda potegne konja tri klaftre od grabe i skoči još tri klaftre prek grabe. Onda idu vsi vu palaču a konje spravljaju vu štalu, a njegov konj veli: ti mene ne puščaj vu štalu, neg ja moram iti s tabom gor i tamo ti meni glavu odseči. A nije hotel to včiniti, nu konj veli: samo to včini, drugač ne bu dobro za te. Kad hočeju njegovoga konja vu štalu, on veli: moj konj mora iti z menom vu palaču. A drugi veliju: a kaj buš s tak grdim konjem vu palači? On ide gor i, 'da gori dojde, odseče konju glavu, i zlato i srebro raztepe se po podu, a on si je s krvjom ruke pošprical. Onda grof beži po ročnik a grofica po vodu, i da si je ruke brisal povedal je: ni ga tu zdenca da bi zlato iz njega zviralo, ni ga lepoga polja da bi pšenica rasla, a da su meni mati vodu a otec ročnik donesli, to se je dogodilo.

Kratkočasnica.

Mladi mravljiniec s svojo materjo roma na grob svojega očeta. — Silne priprave za vojsko.

Prežalostna novica, da so oče mravljiniec tako revno konec vzeli, se zvé kmalo po vseh kotih in tudi na Viču pod hrastom. Jojmene! kako sta mladi mravljiniec in mravlja žalovala in jokala. Ni ju bilo moč potolažiti. Vsa družina dene černe oblačila na-se, in joka in stoka, da ni konca ne kraja. Tri dni prelivajo solze za nesrečnega očeta; četerti dan pa se vzdigneta mati in sin in gresta na grob njegov. Čez nekaj dni prideta na bojišče, kjer so hrabri očka s svojo palico marsikteri žabici čepinjo razbili. Žabji polk še leži sém ter tjè nepokopan, ker ni bilo kebrov dobiti, da bi jih pokopavali. Sin po bojišču se sprehajaje najde leseno palico, ktero so očka zgubili, in tudi zadnjo nogo njih vidi ležati vso kervavo; pobere toraj dragi ostanek, ga vtakne v žep, pa gré z materjo naprej.

V belo Ljubljano pridši ne vesta, kam da bi se obernila. Celih 8 dni hodita po mestu, in z veliko nevarnostjo prisopeta do tiste ulice, kjer se pravi „za zidom“. Tam zagleda mladi mravljiniec velikanske kofetarije, kjer so ošnofane kofetarice sajasti kofè z vodenim mlekom kuhale in v lončenih skledicah prodajale. „Matka! spiva ga še midva eno skledico; saj ne veljá več kot 2 ali 3 krajcarje“ — pravi mravljiniec — bote vidili, kako nam bo čeva spucal“. „Odamela! za 3 krajcerje kofka“ — vpije mladi mravljiniec, pa kofetarica nič ne sliši; komaj, da ga še ni pohodila. Ko vidi, da tako nič ne opravi, spleza na klop, in začne sém ter tjè tekati in vpiti. Ko ga kofetarica zagleda, mahne z omelom po njem: „ali greš šment!“ da revček smertni nevarnosti komaj uide.

Potem gresta sin in mati lačna in žejna naprej, in prideta do „loterije“. Mravljiniec, ki se je v prvem klasu že tri jezike tako naučil, da je bil „zunächst gekommen“ in tedaj tudi nemški dobro zná, gleda, ktere umare so prišle, ter bere na glas: „najnar, fufcgar, anzar, ohtecvancgar in pa zimazipekar. „Nič nisva zadela; le pojva dalje“.

„Kaj pa tam-le leži?“ — praša mravlja, ko dalje gresta. Sin pobere papir ter najde, da je gosposk „partezettel“. Obriše blato ž njega in bere: „Naznanilo! Oče mravljiniec, posestnik mravljiša pod hrastom na Viču, so nedavnej v bolnišnici žalostno sklenili. Pokopani so za Pavlihovim podom sred izritega malega Golovca“. Oba si to slišati vroče solze brišeta, in romata naravnost na grob. Tje pridši bridko jokata. Mravlje je žalosti konec; zavalí se mertva na grob.

Zdaj je bil mravljiniec sirota. Čez 3 dni zagrebe še mater zraven očeta, in priseže se maševati nad žabami. Bil je mož beseda. V spanji se mu prikaže še duh rajkega očeta, ki ga opominja vse storiti, kar je prisegel.

Gré tedaj k očetovemu prijatlu v Šiško; ta ga ljubeznjivo sprejmejo; posvetujeta se kaj in kako začeti. Mladi mravljiniec ves vnet se roti, ves žabji rod pokončati. Razpošljeta na glavarje bližnjih mravljišč prošnje, naj jima pridejo s svojimi četami na pomoč. Vsi fantje mravljinoci dobé „cegelce“. Vseh vkupaj je poterjenih pettavžent manj kot dve sto. Noč in dan kujejo kovači sulice, brusijo meče in drugo orožje. Vulkanova kovačnica ni nikoli prazna; noč in dan piše meh; sto mravljincev ga je gonilo, poka ogenj in bije kladvo. Na god rajkega Pavliha in njegovega brata Kljukca se vzdigne vesvoljno mravljiše ljubljanske okolice, in se spravlja vkupaj pod vodstvom mravljeta na „starih šancah“.

Nekega večera prebira vojskovodja žabji časnik, ki je v mlaki izhajal, in bere: „Kaj nek bojo mravljinoci naredili, ti ubogi pritlikovci! Komaj jih je eno pest, in nas polna mlaka; vse sestre smo na pomoč poklicale, še celo v Dravlje smo po-nje poslale. Vse raja in pleše po mlaki, in se veselí kervave bitve. Vojskovodja polije merzel pot, in skoraj ne more dihati. Vsa armada je tako pre-

strašena, da se hoče verniti. Vodja pa, mož dobrih možganov, si zná precej pomagati. Pošlje zveste adjutante do čmerlov, s katerimi so od nekdanj prijateljsko živeli, in jim že tudi večkrat zoper kosmatinca medveda, ko je prišel krast, pomagali. Čmerli koj armado na noge spravijo; celi panjovi se vzdignejo in pribrenčé na stare šance. Zdaj je bila taka armada vkupaj, da svet ne pomni take. Za tako armado je bilo pa tudi dosti živeža treba. Muhe, ki za družega niso bile — prišle so namreč same od sebe pomagat — dopeljujejo hrano dan na dan, noč na noč. Zmiraj je bilo fuhrwesna dosti na cestah. Ko je vse v dobrem redu, se spravi strašna armada mravljinov, čmerlov in muh na noge, in gré s „šanc“. Spredaj godejo godci na votle piščali, in bijejo na počene čepinje. Za njimi se pomikajo celi regimenti pešcov, več batalijonov lovcov, nekaj švadrinov konjikov in družih čet. Zadej se kadí vozarstvo mušje, ki polne vozove živeža vleče. S takim hrupom pridejo do mlake žabje. Žabe te silne naprave vgladati, se močno prestrašijo; niso si kaj takega mislile. „Na — reče stara krotka — mravljiše je začelo „ofenzif“ zoper nas. Zaprite vrata, straže urno na obzidje, čujte dobro! kmalo bomo imele kervav boj. Jaz bom napeljevala levo krilo, kvaka pa desno“. Strašni krik nastane na to, da se kar breg mlake potresa, in rožljanje orožja se razlega noter do mravljišnega tabora. Žabe prepričane silne množice sovražnika, pošljejo klicarko na breg mlake, naj opominja mravljiše, in mu svetuje, se raje pomiriti. Mravljiše prigromi zraven, se krohota, in pahne klicarko v mlako nazaj. „Gorjé vama — vpije ta — če nočete mirú, boste imeli pa vojsko“, in se potopí v mlaki. Tri dni in tri noči kuhajo, jedó in pijó mravljinici, in si prepevajo mravljišne zdravice. Popili so 10 kapljic vina in snedli 5 drobtinec kruha. Četrti dan pa se vstopijo na breg mlake. Na levem krilu zapoveduje vojskovodja mravljinca, na levem prijatelj iz Šiške. Čmerli so imeli svoje komandante in dve muhi za adjutanta, in tako pričakujejo glas bojne trombe.

J. F. Št.

Dopisi.

Varaždin 1. febr. M. K. Pri nas v Varaždinu se je jel narodni ponos tudi precej živo gibati. Spravilo se je društvo domoljubnih možkih in ženskih, ki je počelo igrati v domačem jeziku. Igrali so dozdej Freudenreichovo igro „Graničari“ in že so jo morali v tretje ponoviti, ker ni bilo prostora, da bi bili mogli priti gledat vsi ki so želeli na enkrat. Nimamo Varaždinci nalašč zidanega gledišča, pa ta prostor, kjer se navadno igra, je komaj za 400 ljudi, in pervikrat jih je moralo še čez 200 igre ne vidši domú iti. Tudi drugi in tretjikrat je bilo ljudi vse polno. Pa so naši dobrovoljci tudi tako dobro igrali, da se jim ni moglo nič posebnega oponašati, zlasti je igrala gospodična Pr— Maco tako dobro, da se je kar vsem dopadala. Jako izverstno je igrala tudi gospodična B— in pa gospodiči Č—, A— in H—. Bog jih živi in daj, da bi nam prav obilokrat vesele večere podajali! Tudi naše kazino se je kaj lepo razvilo pod ravnateljem gosp. Rakušem. Večkrat so zvečer plesne veselice, kjer se pleše kolo, čardaš in pa še drugih vertic več. Časopise ima domače „Narodne novine“, in „Gospod. list“, naše „Novice“ v českem jeziku „Lumir“ in pa več nemških.

Iz Vipavske doline 31. jan. M. K. *) — Mokro vreme zlo zadržuje zimske dela v naših nogradih, za delavce pa tudi ubožniše gospodarje je to velika nadloga, ker jim zaslužka manjka, živeti pa skor nimajo s čim. Lanska vinska letina je bila v naši dolini sploh srednja. Ker so pa naši ljudje vidili, da je poleti zavoljo vojske na Laškem se vino zlo podražilo, so koj po bendimi postavili vinu pre-

visoko ceno; to je pa ostrašilo kupca, in ker tudi Pivčani, ki sicer vipavca največ popijejo, ga letos niso veliko kupili, nam ga je dosti ostalo in treba je bilo s ceno nazaj iti, tako, da konč vina, ki se ga je o vseh Svetih težko po 14 gold. dobilo, zdaj le 10 gold. veljá. Vina najboljšje sorte imajo pa še zmiraj precej visoko ceno.

Z Ljubljane. Da utegnejo naš novi knez in škof kmali v Ljubljano priti, se sodi iz tega, ker je te dni iz Dunaja ukaz prišel, naj se škofovo poslopje kmali izroči svojemu namenu. — Govorica, ki se je širila po mestu, da ima v Ljubljano spet veliko vojakov priti, je dozdej saj še prazna; le to je menda res, da se ima za veliko magazinov skrbeti in jih v najem vzeti. — Kupčijski bal je naklonil ubogim okoli 200 gld. Lep dnar, ki bi se bil kupčijski bolnišnici kaj dobro prilegel! — Prihodnjo nedeljo ob 11. uri dopoldne bo navadni letni veliki zbor tukajšnjega društva, čigar namen je dnarna pripomoč ljubljanskim obertnikom in rokodelcom. — Svečnica je mraz močno nategnila; živo srebro je spet ene dni tičalo 12 stopinj pod zmerzlinom. Treba je v peči spet več derv paliti, kožuh ali debelo sukno obleči, — al tudi copát bi nam treba bilo vsakemu po mestu, da bi ne bil v nevarnosti, na ledénem trotoaru vsaki hip pasti. Mestni magistrat je dal sicer oklicati, naj vsak gospodar pred svojo hišo sneg ali led posterže in tlak posiplje; al tisti, ki zapovedi ubogajo, so lahko na perste šteti! Pa tudi sama perst, žaganje in taka šara ne pomaga dosti, ker jo ljudje na čevljih odnesó ali veter odpiše; prva potreba je, da vsak gospodar svoje oglašene in polzke kamne nasekati dá, in koliko je tacih! Naj bi slavni magistrat poslal zanesljivega človeka od hiše do hiše tlak pregledati in oestro ukazati, da se brez pomude zgodi to, kar očitna varnost terja. Roka ali noga je hitro zlomljena, ali zaceljena ni kmali. — H koncu tega spisa prekličemo novico, da je gospod Kalister kupil Peškotovo hišo zunaj mesta. Sam gospod Kalister nam je rekel, da to ni res. Pa kar ni, utegne morebiti še biti; saj njemu bi jo najbolj privošili, ker je mož zato, da bi hitro kaj lepega sozidal. — Drugo, kar imamo še popraviti, je, da v 4. listu hvaljeni veliki vinokupčevavec ni Jože, ampak Janez Gregorič.

Z Ljubljane 3. sveč. A. P. — Včerajšni praznični dan ni nam pretekkel brez spomina na mojstra naših pevcov — Vodnika. Sicer Žibertova hiša v Šiški ni bila tako olišpana in razsvitljena kakor zdaj dve leti, ko se je obhajala stoletnica njegova; vendar vedilo se je in vidilo, da je bil Vodnikov dan! Zbrala se je v njegovi rojstni hiši domoljubna množica, ki se je pomenkovala to in uno, barala po — objubljenem spominku Vodnikovem, — zapela to in uno, in marsiktero zdravico vmes napila. Gosp. Vojteh Kurnik in gosp. Gr. Krek pa sta še posebno razveselila veselo družbico s tem, da je poslednji bral svoj krasni „sonetni venec“, uni pa deklamiral dve kratkočasnici, s kterima je spet lepo pokazal, kako prijazna mu je Vila humoristična, ktera svoje darove le malokterim izvoljenim delí. Ker nam danes prostora manjka za natis obeh pesmic, bomo naznanili drugo pot drugo; danes naj se radujejo častiti naši bravci s prvo, ki se zove:

Pèkvata krača. *)

Plevel imel je pet sinov,
Tomaž je ljubček bil njegov,
Njegova žena Meta
Je bila za-nj vsa uneta.

Tako je izrastel poln muh,
Med njimi terma in napuh,
Ni maral za tepenje,
Še manj pa za svarjenje.

Ker bil je njeni poganjič, **)
Mu ni odrekla skoraj nič,
Vse želje dopolnila,
Da ni ga razžalila.

„Tomaž bo mogel v Koratan,
Če dalje ne saj let' in dan,
Da bode kaj poskusil,
Med svetom se obrusil“.

*) Prosimo večkrat kaj. — Keušovi tertni rezilniki se bojo dobili v štacuni gosp. Hoinig-a in Božič-a v Ljubljani; po čim, nam še nista vedila povedati; poslal jih Vam bo 10, ako Vam je prav? Vred.

*) Pèkvata, prav za prav peklata (verdammte) od pekel, kakor na Gorenskem pod Ljubeljem radi govore namesto preklet-a-o.

**) Poganič, to je, najmlajši otrok.